

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „**KOROŠKI SLOVENEK**“.
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Koroški Slovenec, uredništvo, Klagenfurt, Viktringerring 26

**List za politiko,
gospodarstvo in prosveto**

Izhaja vsako sredo. Posamezna štev. 10 Rpf

Stane četrtletno: RM 1.—; celoletno: RM 4.—
Za Jugoslavijo
četrtletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—

Jaslice ali križ?

Ti! Tudi največji učenjak med nami ti ne bi mogel razgrniti, kaj je, kar je čisto in samo tvoje, o čemer odločaš edino in samo ti. V naročje družine so te položili, v narod si se narodil, Cerkev te je sprejela. Prišel pa si sam na ta svet in sam boš odšel spet s tega sveta. Morda imaš materin obraz in očetovo kretnjo, tisoči prednikov pred teboj so ti skovali tvojo besedo, venomer te objema življenje v svojih občestvih družine, naroda in Cerkev. Si kedaj čutil dihi samote in osamelosti nad seboj? Ti, oče, ki te objemata ljubezen in skrb tvoje družine? Ti, mati, ki živiš vsa svojim malim in velikim otrokom? Ti, sin ali hčerka, ki iščeš varne roke svojih starišev? Ti, mož, ki si se poročil z ženo in sta postala en duh in eno telo? In vi, delavci, kmetje in rokodelci, ki vas vaše delo spremlja še v nočni san? A v življenju vsakogar so trenutki — dostikrat so to trenutki velikega trpljenja — kot je človeku; kot bi se vzbudil, in vrine se vprašanje za zadnjim vzrokom: zakaj, čemu? Če spremlja to samoto blaga človekova volja, ali ni, kot bi od nekega zavel nasproti božični duhu, duhu tihe sreče in božjega miru? Tedaj zatrepeče borno človeško srce v slutnji zadnje, največje modrosti: Jaslice ali križ? Ali sem zaslice, posoda božjega življenja, ali pa križ, na katerem krvavi Bog, zasramovan po človeku? Tudi naše življenje izbira med božično nočjo in velikim petkom, tako veli v skalo vklešana božja in naravna postava. Jaslice ali križ?

Naša družina! Tesneje od naroda je povezana s tisočimi vezmi na svojo grudo, svojo zgodovino in še na svojega Boga. Stoletno delo na gruntu je svojim delavcem zarisalo poteze v dlan, obraz in duha, stoletna tradicija rodov je kovala značaj danes živeče družine, stoletja dolgo je božji duh v boju s temo oblikoval to svojo posodo po svoji podobi. Trdo, neizprosno, duhomorno je bilo delo, ki je liki kovač kovalo človeka naše družine v delavca, da mu je delo blagoslov in vsebina njegovega življenja. Sreča in nesreča, žalost in veselje, smrti in rojstva so se zapored vrstila v dolgi verigi rodov ene družine, za vsem veseljem in žalostnim, zdravim in bolnim izza stoletij so ostale sledi do današnjega dne in bereš jih z naših obrazov, kretenj in besedi. Še v malem svetu družine se odraža to svetni dvoboj Boga s hudičem in se rišejo odtenki nevidne vojne, ki traja od začetka tega sveta do njegovega konca.

Družina pred nami! V božji njivi sniva, kar je bilo na njej telesnega. Lesen ali kamnat križ je naša molitev za večni mir dušam njenih članov. Družina za nami! Nerojeno, spočeto in že rojeno življenje naših imenskih in krvnih potomcev, morda danes še vse brezskrbno, sočno in toplo. To je veriga rodov nazaj in naprej, mi pa smo njen neznatni člen. To je živi rožni venec s križem ob začetku in koncu, mi pa smo na njem le kroglica ene same prošnje. Zemlja naša je pred nami in je za nami. Narod je pred nami in za nami. Vsevečni je pred nami in za nami. Tako je naša družina en sam korak na tej zemlji in en sam vzdih duha in duše. Korak naprej ali nazaj! Vzdih, ki je molitev ali kletev! In za nami sledijo otroci s sedmerim blagoslovom svojih dobrih in sedmerim prokletstvom svojih slabih starišev. Tako je kronika naše družine od njenega začetka do konca. Družina pred nami je bila, družina za nami šele bo! Mi pa smo živeča družina, izbirajoča med božičem in velikim petkom, med jaslicami ali križem. Rodovi pred nami so ob tej izbiri padali in rastle, blage volje sprejemajoči sveti mir, zle volje segajoči za nemirom in zlimi blodnjami — zase in za nas.

Naš narod! Kot kralju Matjažu mu ne vemo starosti in ne moremo izmeriti njegove modrosti. Pred nami in pred našo družino je, za nami in za našo družino bo. V objemu zemlje počiva, tisočletje žitja v Cerkvi in sožitja z drugimi narodi mu je izklesalo njegov notranji obraz. Ta narod, ki se danes umika v družino liki rastlina, ki sili v zemljo h koreninam, kadar gre zima po zemlji. Ali ga je davna in nedavna zgodovina stesala v križ ali jaslice? Mi, ki v dno našega slovenskega

srca verujemo v njegovo ljubeznost in resničnost, vemo le to, da naš narod trpi v mrazu in bornosti svojega javnega in zasebnega življenja in da naše slovenstvo krvavi iz nešteti ran, ne najzadnje iz rane odtušajoče se mladine. Kar ve o sebi le vsak zase in o družini le njeni najožji člani, to vemo o narodu vsi: trpljenje išče predvsem one, ki so blage volje, in naš narod trpi in je blage volje!

V teh dneh gre božič mimo tebe, mimo tvoje družine in tvojega naroda. Nam sodobnikom bodi

velika povestnica narodov dokaz živega, nevidnega Kristusa na zemlji, rojenega kot Boga-človeka pred dvatisočletjem, učečega in prosečega v stoletjih pred nami, trpečega in krvavečega v naši dobi. Potem bomo zavěrovali, da je tudi betlehemska noč vedno na zemlji, da je vsak dan Velika noč in vsak dan binkoštno zmagošlavje od smrti Vstalega in Povelčanega. V tej veri nam bo božična noč resnično doživetje in bomo vsi jaslice božjega miru in tihe božične sreče.

Zahtevo nemške manjšine na Madžarskem.

Notranji položaj Nemcev na Madžarskem sliči v marsikakem oziru položaju naše narodne družine. Nemške statistike navajajo 600.000 Nemcev pod Madžari, dočim se razne madžarske organizacije sklicujejo na to, da je komaj polovica teh narodno zavedna, druga polovica pa bi se rada čimprej pomadžarila. V nasprotju s tem subjektivnim naziranjem o narodni pripadnosti je nemški narodni socializem proglasil pokoljenje in materni jezik — objektivna znaka

Sveti božični mir naj se vseli

v ves narod, v vse naše domove in vsa v slovenska srca!

Uredništvo in uprava.

za osnovo pri določanju narodne pripadnosti. Jasno je, da je novo narodnostno naziranje vzbudilo med pripadniki nemške narodne manjšine na Madžarskem veliko zadoščenje. Pred dobrim tednom je dunajski „Völkischer Beobachter“ objavil razgovor svojega urednika z dr. Baschem, vodjem Nemcev pod Madžari. Razgovor vsebuje kulturni in politični program manjšine in ga po navedenem listu ponatiskujemo:

3000 km moderne ceste.

Minuli četrtek je kancler Hitler povabil v Berlin 3000 delavcev, ki so dogradili tritisoči kilometer moderne avtomobilske ceste. V govoru je poudaril važnost motornega prometa, ki ga bodo nove ceste podpirale. Gradnja cest je odstranila brezposelnost, dvignila se je proizvodnja in narastel konzum. Samo pri prehrani nismo mogli doseči izboljšanja, ker iz svojih njiv itak že več črpamo kot pa katerikoli drugi narod. V vojaškem oziru mora biti Nemčija močna, da je nihče ne more uničiti. Avtomobilske ceste so narod ožje povezale. Kancler je ob koncu govora omenil še gradnje utrdb na zapadni meji, kjer je zaposlenih do 400.000 delavcev.

Volilne številke iz Jugoslavije. Pri volitvah 11. decembra je dobila lista dr. Stojadinovičeva (JRZ) skupno 1.636.519, dr. Maček 1.336.833 in Ljotič 30.310 glasov. Absolutno večino ima vlada v dravski, dunavski, moravski, drinski, vrbaski, vardarski in zetski banovini in v mestu Beograd. V dveh banovinah ima večino dr. Maček. Po odstotkih ima po banovinah največ pristašev vladna stranka v Sloveniji, namreč 78.64. Lista JRZ je dobila na podlagi volilnega izida 304 poslancev, opozicija dr. Mačka 64, Ljotič nobenega.

Čehoslovaška vlada na delu. Minuli teden je zasedal novi čehoslovaški parlament. Vladi je izglasoval polnomočje za dobo dveh let, da bo vlada zamogla izvesti svoje načrte za socialno in gospodarsko obnovo države. — Začetkom novega leta obiščeta Berlin vladni predsednik dr. Beran in minister Chvalkovski. — V Londonu se Češka pogaja za posojilo 30 milijonov funtov.

Notranje-politični preokret v Rumuniji. Rumunska vlada je minuli teden razpustila vse politične stranke ter ustanovila stranko narodnega edinstva. V tej stranki bo združila vse narodne sile,

1. Nemška manjšina na Madžarskem zahteva, da jo madžarska vlada prizna kot posebno narodno družino s pravico javnopravnosti.

2. Šolsko vprašanje naj se reši ne glede na želje starišev v smislu zakona iz leta 1868. Za učiteljski naraščaj naj se ustanovi posebno nemško učiteljskišče, manjšina naj dobi več meščanskih in srednjih šol, v otroških vrtcih se uvede nemščina kot občevalni jezik.

3. Manjšina ima neomejeno svobodo pri izdajanju listov in revij.

4. Manjšina lahko ustanavlja društva in zveze za vsa življenska področja nemške narodne družine, posebno pa mladinske in dobrodelne organizacije.

5. Manjšini se dovoli nabiranje prostovoljnih prispevkov v vsej deželi.

6. Verouk, pridiga, cerkveno petje in molitev se vršijo izključno v maternem jeziku. Za duhovniški naraščaj se ustanovi poseben nemški seminar.

7. Nemška manjšina v slučaju potrebe lahko ustanovi svojo politično stranko.

Vodja Nemcev v Madžarski je še dostavil, da bo zamogla nemška družina pod krono sv. Štefana posredovati med Ogrsko in Nemčijo le, če bo njena narodna bit vsestransko zavarovana. „Zdrave in nadepolne Ogrske brez rešitve manjšinskega vprašanja si ne morem misliti.“

vodilo pa jo bo 20 uglednih rumunskih politikov s patriarhom Mironom Cristeom na čelu. Hkrati je vlada izdala na ljudstvo proglas, naj se strne okoli svojega kralja in z disciplino zavaruje svojo državo. — Preokret v Rumuniji je izzval izredno pozornost v Evropi in prav pestra pojasnila ozadja.

Odločna Francija. Zunanji minister Bonnet je govoril k italijanskim težnjam po Tunisu, Korziki in Džibutiju. Izjavil je, da bo Francija branila vsako ped svoje zemlje z orožjem v roki in naj si je sedaj to ozemlje v Evropi ali Afriki ali drugod. Podčrtal je izjavo Angleža Chamberlaina, da se Francija in Anglija nahajata na istem brodu in je pogin ene propast druge. — Hkrati je francoska vlada odredila, da se v afriškem Tunisu postavijo utrdbe, slične onim ob nemški meji.

Koroški Slovenci!

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA

vas vabi

na svoj občni zbor v sredo 28. decembra 1938.

Spored je sledeči:

1. Ob 10. uri dopol. otvoritev.
2. Žalna slovesnost za pok. župnikom Vinkom Poljancem.
3. Velika Nemčija in koroški Slovenci; govor predsednika S. P. Z. g. dr. J. Tischlerja.
4. Poslovno in blagajniško poročilo.
5. Volitve.
6. Slučajnosti.
7. Zaključna pesem.

Občni zbor se istotako vrši v dvorani Mohorjeve hiše v Celovcu. Naj bo dostojna manifestacija slovenske kulturne misli in so zato nanj vabljeni vsi somišljeniki!

Osrednji prosvetni odbor.

Kaj je na Poljskem vse mogoče! Ko so Ukrajinci na Čehoslovaškem dobili svojo samoupravo, se je 7 milijonov njihovih rojakov na Poljskem polotilo veliko veselje in narodno gibanje se je znatno okrepilo. In kako so odgovarjali Poljaki? V poljskem parlamentu so ukrajinski poslanci ogorčeni protestirali, da so poljski dijaki v Lvovu napadali Ukrajince, uničevali ukrajinsko lastnino, po deželi pa so jezdile skupine uniformiranih jezdecov, pretepale ljudstvo in uničevale domove. Ta surovi nastop je narodnostni pokret Ukrajincev seve le še ojačil. — V Lvov je medtem dospel papeški nuncij in skuša posredovati med poljskimi in ukrajinskimi krogi.

Španski republikanci za versko svobodo. Barcelonska vlada je odredila, da smejo odslej njeni državljani svobodno pripadati verskim organizacijam in živeti po veri, ki jim je draga. Hkrati je ustanovljen urad, ki bo skrbel za dobre odnose med Cerkvijo in državo. Najprej bo menda odprl več zaprtih cerkva. Duhovniki bodo spet smeli darovati sv. mašo, kar se je doslej godilo samo zasebno. — Grozote španske vojne ponazori dejstvo, da so Francovi bombniki doslej 393krat obiskali katalanska mesta, ubili 3788 ljudi, nad 5 tisoč jih ranili in razdejali 3182 hiš. Bombardiranje civilnega ljudstva po Francovih letalcih je povzročilo že mnogo ogorčenja v Evropi.

Zedinjene države Amerike se oborožujejo kar na veliko. Prihodnje leto bodo spet dogradile 22 novih vojnih ladij, med njimi dve, ki bosta po velikosti presegali največje dosedanje vojne ladje. Ob atlantski obali gradi Amerika posebna oporišča za mornarico, na številnih otokih pa nova letališča. Povečano bo tudi izdelovanje vojnih letal in pomnoženo število vojske na kopnem.

Ostale vesti minulega tedna. Napovedujejo prihod italijanskega zunanjega ministra Ciana v Budimpešto in Varšavo. — Predsednik drž. banke v Berlinu dr. Schacht je bil v Londonu in se razgovarjal s tamošnjimi finančniki. — Naša država ima 43 najmodernejših podmornic, v delu pa dve veliki vojni ladji in več križark. Nedavno so spustili v morje moderno nosilko letal „Graf Zepelin“. — Ciganom je v naši državi prepovedano bivanje v mestih nad pol milijona ljudi in prehanje skozi državo. Tuji cigani bodo izgnani. — Italija bo v novem letu izdala za orožje 200 milijard 800 milijonov lir. — Francoski vladni šef bo v januarju obiskal Korziko, ki bo ob tej priliki priredila „narodni dan“. — 28 milijard frankov bo v letu 1939 žrtvovala Francija za oboroževanje. — V nedeljo so se vršile na Slovaškem volitve v slovaški narodni zbor. Nastopila je ena sama stranka, ki torej ni imela nasprotnikov. — V ameriški državi Ecuador je proglašena diktatura, ki naj prepreči udar levičarjev. — Novi zvezni prezident Švice je dr. Etter. — Nek angleški list napoveduje o Rusiji, da bo Stalin slejkoprej upostavil narodni režim in se pobotal z Nemčijo. — Protizidovsko gibanje se širi v celi

vrsti evropskih držav. — V Ameriki pa židje širijo nerazpoloženje napram Nemčiji. — V Varšavi je bival pravosodni minister dr. Frank.

Kmetovo bogastvo pred stoletji.

Prosto po Mravljakovi razpravi „Kmetijski stan do jožefinskih reform“, izšli v založbi Družbe sv. Mohorja v Celju.

Kako so se imeli naši predniki pred stoletji? Koroški zgodovinar Unrest trdi, da se jim je boljše godilo kot grajščakom, pili so vino, jedli dober kruh in bili dobro oblečeni. Ta trditev je močno pretirana. Ob delavnikih je bila zjutraj na mizi naših prednikov prežgana juha, opoldne zelje, repa, fižol, ajdovi žganci in mleko, včasih morda ovčje ali prekajeno svinjsko meso, zvečer močnik, farflički ali vobče mlečna jed. Le ob večjih praznikih in posebnih prilikah (ohceti) se je miza šibila pod številnimi rihtami.

Koruzo so začeli pri nas pridelovati sredi 18. stoletja, krompir se je udomačil šele v Napoleonovem času. Ker niti hiša niti zemlja nista bili kmetova last, so kmetje gradili lesena poslopja, jih krili s slamo ali deskami in se tudi za polje, sadje i. dr. niso prekomerno brigali. Glavno njihovo bogastvo je bil hlev, poln živine. Še danes ponekod opazamo bahave hleve in skednje poleg preprostih, malih hišic. Zemlja s poslopji vred je imela neznatno ceno. Cene živini so bile približno sledeče: boljši voli po 12 starih goldinarjev, slabši po 8, krave 5 do 6, teleta 2, svinje 30 krajcarjev do 1 goldinar, ovce po 30 do 40 krajcarjev, panj čebel goldinar, večja posestva pa so bila cenjena na 100, 200 do 300 goldinarjev, kakor nazorno kažejo zapuščinski inventarji. Za srednjo kmetijo je torej že zadostovalo prodati lep par volov, pa je kmet imel denarja dovolj za naselino in takse. Tako se je nekoč izplačala živinoreja.

Smemo reči, da se je kmetu na splošno vsaj na kmetiji dobro godilo. Kar je potreboval, je pridelal večinoma doma. Kave, čaje, riža, sladkorja in kar še pozna naša moderna doba na današnji kmetiji, tedaj še ni bilo na deželi in tudi ne v trgih. Ob slabih letinah, vremenskih uimah, živinskih kugah in drugih nesrečah je bil kmet navezan samo nase in svojo pomoč ter je moral dostikrat trpeti lakoto in revščino. Posestva v trgih niso bila draga. Za 25 do 35 goldinarjev je kmet lahko kupil malo trško posestvo, ako je povrh plačal še razne takse. Imeti pa je moral za prodajo živine in kmetije dovoljenje zemljiške gosposke in za naselitev v trgu pa dovoljenje magistrata. Potem se je začel navadno njegov križev pot. Posebne obrti ni znal, bil je kvečjemu tkalec, denar je hitro kopnel in dostikrat se je kmalu zadolžil in po letih bridke izkušnje spet zapustil trg in njegovo bogastvo. Onega bega z dežele v mesta, kakršnega vidimo v času gospodarskega procvita, pa nekoč niso poznali. Ostal je pridržan zadnjim stoletjem.

Na cesti se je zravnal in našopiril, kakor da je milijonar. Stvar je bila namreč tale: Volodja je imel briljant, ne dosti manjši od oreha; včeraj ga je bil našel na ulici.

Na ta briljant je zidal Volodja vse svoje nade. Prepričan je bil, da zanj ne bo kupil samo božičnega drevesca, ampak da bo tudi njegova mama poslej lahko brezskrbno živela.

„Koliko karatov neki ima?“ je premišljal, da mu je prevelika čepica zlezla preko čela skoraj na nos. Majhen je bil pa tako, da bi se skoraj lahko zmuznil odraslim med nogami.

Njegova glava je bila pravcat panj najrazličnejših misli, neurejenih rekel in besed.

V nekem oziru je bil popolnoma neizobražen: vedel je na primer, da briljante računajo po karatih, ni pa vedel, koliko delov sveta ima zemlja ali koliko je osem in trideset deljeno z dvanaest.

Njegova praktična življenjska modrost je temeljila na treh pogovorih, ki jih je rabil, kakršen je bil pač položaj:

Siromaška ohcet je kratka.

Naj se zgodi karkoli, videti jo moram, in

Ni glavno zabela, ampak življenje.

Zadnji pogovor se je naučil od matere, oba prva je bil ujel na ulici, pa sam ni vedel kdaj, kje in kako.

Stopil je torej v neko trgovino z dragulji, vtaknil roki v hlačna žepa in vprašal: „Ali kupujete briljante?“

„Da, mar imaš katerega?“

„Tegale stehtajte! Koliko karatov pa ima?“

„To je čisto navadno steklo!“ se je nasmehnil zlatar.

„Tako pravite menda vsakomur,“ je resno menil deček.

Božič pri nas.

Beli božič spet prihaja k nam in nosi v naše domove lepote, toplote in svetlobe. Vsa polna bo družinska soba božičnega vonja in svetega miru. Mehka in mila bo materina beseda, poln tilhe dobrote očetov govor. Otroci, mali in veliki, bodo drhteče pričakovali svetonočno čudo in božičnih dobrot, ki jih nudita Jezušček in dobra mamica. Ljuba in prijetna nam bo še tako revna kmečka hišica, ko jo obdajo in napolnijo vonj kadila, naša verna molitev in božični blagoslov.

Sleherno koč, kmečko in mestno hišo objame skrivnosti in svetosti polna sveta noč. Toda veliko je hiš in koč, katerih prebivalci zapirajo vrata pravemu, resničnemu božiču.

Naš božič nam ostane tak, kakršen je bil pred leti. Odprli mu bomo srca in vrata na stežaj, da nas doseže zvonjenje božičnih zvonov in melodija božičnih pesmi. Matere in dekleta bodo skrbno uredile stanovanje, kajti pred belim praznikom mora izginiti vsaka še tako skrita nesnaga. V kot družinske sobe postavimo jaslice, ta pristni znak slovenske vernosti. Tod bodi naš družinski oltarček tja do svečnice.

Mati že hiti z delom v kuhinji, da z darilci, srčki in zvezdicami, z rožiči in poticami razveseli svojce v domačem krogu. Srčna dobrota in ljubezen ji vodita pridne roke. Družinska miza bo na božični praznik belo pogrnjena, bogatejša obložena in okrašena s smrekovim zelenjem. V Podjuni bo dišeči „miznjak“ kralj obedovalne mize. Tako bo gospodinja povzdignila svečanost praznika in bo to rada storila, ko pa je v njenih rokah, da v hiši in srcih ustvari praznično razpoloženje.

V neki gosposki družbi je nekdo dejal: „Viel essen und trinken, das sind die schönsten Feiertage!“ — Pri nas naj ne bi bilo tako zunanje in prazno. Praznična jed in praznični dom nam bodita zunanji izraz notranje zbranosti in polnosti. Tista vera mora spet med nas, da ga ni božiča brez polnočnice. Z lučko v roki in svetlobo v srcu stopimo pred božične jaslice in iz srca naj nam pride pesem-molitev: Sveta noč, blažena noč! Pred jaslice položimo svojo revščino, svoje male in velike tožbe, svoje križe in težave, da še nas kot nekoč borne betlehemske pastirčke vzdrami božični slavospev: Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so blage volje!

Milka H.

Domače novice

V prestolici Jugoslavije.

S. H.

(Konec.)

Najznačilnejša je za Beograd razlika med stari in novim mestom. Pred 20 leti še so bile hiše kvečjemu enonadstropne, danes se ob njih dvigajo visoke palače, prava čuda moderne tehnike. Nekam sramežljivo se stari Beograd stiska ob modernega. Osrčje mesta je že docela modernizira-

„Kaj! Glej, da se mi takoj pobereš! Marš!“

Dragoceni kamen je sramotno zletel na tla.

„Ah,“ je stokal Volodja, ko je pobiral svoj razkrinkani zaklad, „to so lopovi! Ali niso mogla izgubiti pravega kamna! Pa kaj zato... Poskusil bom z gledališčem...“

S tako mislijo se je ukvarjal že dolgo. Zakaj nekoč je bil slišal, da tudi dečki lahko sodelujejo pri gledališču, vedel pa ni, kako bi to dosegel. Toda dolgo premišljevanje ni bilo po njegovem značaju.

Ko je dospel do gledališča, je za trenutek postal, potem pa se je brž ojunčil in mirno in hladnokrvno stopil v vežo.

Šel je naravnost k prodajalcu vstopnic in ga resno povprašal: „Ali potrebujete tu pri vas kakšnega dečka? Igral bi rad.“

„Beži, beži! Tu nimaš nič iskati.“

V trenutku pa, ko se je biljeter ozlovoljen okrenil, se je pomešal Volodja med prihajajoče občinstvo in se kmalu znašel pred nekimi vrati, za katerimi je slišal godbo.

„Vstopnico, mladi gospod?“ ga je smejoč se vprašal preglednik.

„Slišite! Tu v gledališču sedi neki gospod z dolgo črno brado. Pri njem doma se je zgodila nesreča — njegova žena je nenadoma umrla. Poslali so me ponj. Pokličite ga, prosim!“

„Jaz vendar ne utegnem zdaj iskati tvojega bradača! Sam pojdi noter in si ga poišči!“

Volodja je vtaknil roki v hlačna žepa, stopil, svest si zmage, v veliko dvorano, ugledal prazno ložo in mirno sedel vanjo.

Medtem pa ko je s kritičnim pogledom motril oder, ga je nekdo potrepljal po rami. Volodja se je okrenil in opazil častnika z neko damo.

„Loža je zasedena,“ je dejal hladno.

Podlistek

Arkadij Averčenko:

Prebrisani deček.

Božična zgodba.

Ta drobna povest vsebuje vse, kar je treba za pravo božično zgodbo: dečka, mater, božično drevesce. In vendar je ta zgodba popolnoma drugačna, kakor običajne božične pravljice, zakaj niti cempere romantike ni v njej.

Resna, hladna, skoraj kruta zgodba je to, hladna kakor severna zima, kruta kakor življenje samo...

*

Dva ali tri dni pred božičem sta se Volodja in njegova mati prvokrat pogovarjala o božičnem drevescu.

„Ali bom dobil tudi jaz božično drevesce?“ je vprašal deček in srebnil čaj.

„Kaj si prav za prav misliš? Božično drevesce? Še jesti skoraj ni kaj. In niti rokavič nimam!“

„Drugi otroci imajo vendar drevesce, jaz pa nobenega. Mar nisem tudi človek?“

„Sam si ga poskusi napraviti.“

„Dobro! Si ga pa preskrbim, saj to ni tako težko. In še lepše bo kakor tvoje. Kje pa je moja čepica?“

„Že spet na cesto! Kakšna nadloga je s tem otrokom...! Ko bi tvoj oče še živel, bi ti že...“

Toda Volodja ni dalje zvedel, kaj bi bil njegov oče storil z njim, zakaj ko je mati izgovorila prvo polovico stavka, je deček že z dolgimi koraki skakal po stopnicah in si tu pa tam še krajšal pot s tem, da se je kar podrčnil po ograji.

no, nizke turške kafane so nadomestile elegantne evropske kavarne z blestečimi dvoranami, natakariji v smokingih, z večerno angleško godbo. Nekdanje domače, preprosto življenje Beograda se je zateklo v predmestje, v majhne ulice stare Varoš-kapije. Morda še sanja tam kje peščica starih ki v svoji mladosti leta dolgo niso odložili puške in vojaške obleke in so bili enako vztrajni v neštetih bitkah kakor pri raznih slavih in praznovanjih. Stari časi! Ko odbije ura na stolpu Saborne cerkve na Varoškapiji polnoč, utihne zadnje življenje in ulice zatonejo v neprodiren mrak. Že jutri morda pride moderni arhitekt in bo tod meril prostor za nove, lepše, elegantnejše zgradbe, ker tako veli novi čas.

Medtem pa drvi na glavnih ulicah življenje svoj pot naprej. Elegantne limuzine švigajo mimo mene, srečavajo me elegantne, po najnovejših pariških vzorcih oblečene dame, nekam nerodno drči po gladkem trotoarju bosanski seljak v svoji halji in mehkih opankah, dekle v narodni noši začudeno ogleduje kričeče slike ameriških filmov. Gospod v vele mestni obleki stopa samozavestno po ulici in je gotovo najmanj šef tega ali onega urada ali lokala, mimo njega se prerije delavec v delavni obleki in s fesom na glavi. Kras beograjske ulice so častniki v krasnih uniformah, kraj ceste pa sedijo muslimani in si počasi manejo roke nad ognjem, spet drugi čistijo čevlje na „hochglanz“, prodajajo liste, ponujajo britve in druge „šlagerje“. Pri kavarni Moskvi, centru novega Beograda, kjer se križajo glavne ulice, se gnete množica ljudi in nestrpnost zasleduje novice, ki jih električna luč piše na nočno nebo nad visoko palačo. Tako utripa nočno življenje obdonavskega vele mesta hreščeče in blesteče in se umiri šele, ko nekje v dalji sine prvi otenek pričenjajoče se jutranje zarje.

Novoletno darilce našim bralcem. Za novo leto bo tednik slovenske družine na Koroškem poklonil svojim bralcem in naročnikom ličen koledarček žepne oblike, ki bo priložen številki 52. Naj razberejo z njega še datum, ko poteče njihova naročnina!

Šolske božične počitnice trajajo glasom odredbe od 24. decembra do 2. januarja. V torek dne 3. januarja se spet vrši redni šolski pouk.

Na sveti večer so gostilne odprte samo do 8. ure zvečer. Trgovine pa so zaprte od 5. ure zvečer naprej.

Kako bo s podraveljskim mostom? Storijska o nekdanjem podraveljskem mostu, ponovnih intervencijah zanj in obljubah gradnje novega so vam znane. Doslej so ostale Podravlje odrezane od krajev onstran Drave in župnik Hani se je mudeč v Podravljah moral voziti domov preko Beljaka, četudi mu je njegova župnija oddaljena od Podravelj za dober mačji skok. Sedaj smo v novem sistemu. Zidajo se nove ceste, brezposelnost je minula. Naš novi dež. glavar minister Klausner je definitivno obljubil, da se bo pri Podravljah gradil most čez Dravo. Gradnja se bo začela že v

prihodnji vigredi. Dobili bodo Podraveljčani tudi novo cesto od Lipe do mosta in naprej do Baškega jezera. Cesta bo tekla tik župnišča sv. Nikolaja ob Dravi. Pričakovati je, da se bo nato promet, posebno tujski, znatno dvignil.

Kri ni voda! V New Yorku je umrl po svetovni vojni Franc Glinik, rodom iz Šmihela pri Pliberku. Ko je še živel, je pisal svoji sestri sledeče lepe besede, ki kažejo, kako vleče vsakega Slovenca iz tujine nazaj v domovino. Glasijo se: „Res Bog me je privedel sem, kako je prišlo, sam ne vem, res čudna moja pota so, po kojih vodi me nebo. Kar človek sam začrta si, gotovo prava pot to ni. Mar želje moje pokopane ste, kar jih gojilo je srce? Zaveden hotel sem ostati, kjer rodilo so me mati, tam bi živel, kjer so vsi preljubi mi sorodniki. A ni še prišel čas zato, a upam še, da prišel bo.“ — Kmalu po tem pismu je prišlo poročilo, da je umrl. Ni se mu izpolnila želja, da bi še prišel čas, da bi bil tam, kjer ga je rodila mati in kjer žive njegovi sorodniki. A iz besede slutimo njegovo silno hrepenenje po domovini.

Ferlach — Borovlje. Kakor drugod, je tudi v naši občini danes najbolj aktualno vprašanje vodovoda. Boroveljski vodovod se je gradil leta 1905—1906. Četudi je „Ribjakov“ vrelec precej močan, se je že po nekaj letih pokazalo, da manjka vode v času suše. Po vojni je bilo večkrat slišati, da namerava občina vod povečati, toda vsled finančnih težkoč ni prišlo do izvedbe. Letos v februarju se je občina že izrekla za izgradnjo, toda v projektu je bil vrelec blizu elektrarne na Kobli. Prišel je prevrat in z delom se je resno začelo. Bakteriološki zavod na Dunaju je podal izjavo, da voda kemično ni popolnoma čista, ter je napravil odsvetoval. Došla je zopet komisija, ki je preiskala vse vrelce v okolici ter se končno odločila za izgradbo vrelca „Jägerwirt“, ki leži nekako 800 metrov visoko. Dočim daje Ribjak povprečno 5—6 sekundnih litrov, bo dal „Jägerwirt“ 3—4 litre, tako da je računati s povečanjem za dve tretjini. Delo je že precej napredovalo, vrelci so združeni (voda vre namreč na petih krajih) in takoj vigredi, čim vreme dopusti, se bo delo nadaljevalo. Med „Malimi Vogli“ je že izdelan rezervoar v isti višini kot na Kobli, nekaj cevi je podjanih in vod se napelje mimo kolodvora v Borovljah, kjer se spoji s starimi cevmi. Upati je, da bo vodna kriza vsaj za nekaj let odpravljena. Tudi Dole dobijo vigredi vodo; občina jo je obljubila že pred 25 leti. — Podljubelj dobi menda vodovod in sicer se napelje ali od „Zlate vode“ ali pa iz Podgore. Podljubelj nujno rabi vode, sedaj imajo le en sam slab vrelec k bivši šoli in studenec sredi vasi, kar nikakor ne zadostuje. Nadalje se interesirajo za vodovod tudi prebivalci v Podgori in celo v Kožentavri so pobirali podpise za napeljavo. Koliko bo vse to stalo in kdaj se je bomo napili prvič, bomo poročali prihodnje leto. — Cesta v Sele in na Kot, katero je povodenj tako razdejala, je zopet popravljena in vsa čast korporacijam, ki so zastavile vse moči, da se je to tako hitro izpeljalo. Kmetje in vozniki čakajo

samo še na sneg, da bo mogoče spraviti hlode iz goratih krajev, kajti žage iste že nujno potrebujejo.

Zell — Sele. Od nekdanj je bil v Selah občinski tajnik obenem tudi organist. Naš vrli tajnik Alojz Čebul pa sicer dobro razume tajniške posle, a iz orgel priklicati lepe melodije, tega se ni učil. Pa združimo tajništvo z orgljanjem na drug način, si je mislil in si je izbral organistinja Katarino Magek za svojo življenjsko družico, tembolj ker zna ta spretno sukati tudi šivanko in kuhavnico. V ponedeljek 12. dec. jo je takoj po civilni poroki v Celovcu pripeljal na Žihpolje, kjer ju je ob asistenci žihpoljskega g. župnika poročil domači selški župnik Alojz. Tako je hotel imeti ženinov stric in boter Klemen, ki je svatovsko omizje dobro pogostil v prijaznem župnišču. Nevesta je bila ena najmarljivejših igralk in pevk našega odra. Želimo obema obilo sreče na odru novega stanu!

St. Kanzian — Škocijan. Novega župnika smo dobili kot naslednika nepozabnega Vinka Poljanca v osebi č. g. Jožefa Koglek-a. V nedeljo 4. t. m. so bili slovesno inštalirani. Želimo jim obilo blagoslova pri njihovem težkem delu! — Oktobra je zadnjič zazvonil žalni cerkveni zvon. Pokopali smo Erjavčevega očeta iz Samožne vasi. Vse svoje življenje so bili zvest sin svojega naroda, čislali smo jih kot dobrega gospodarja, dolga leta so bili tudi občinski odbornik. Velika množica žalujočih jih je spremljala na zadnji poti. N. p. v m.

Dobi se v knjigarni NS-Gauverlag, Klagenfurt, Bismarckring 13

53

„Od koga?“

„Od mene. Mar ne vidite?“

Častnik je hotel poklicati biljeterja, toda njegova dama je smehljaje se menila: „Naj sedi poleg naju. Tako majhen je in dovtipen. Ali bi rad ostal tu, fantek?“

„Kar tja le sedita,“ je milostno dovolil Volodja. „Kaj pa imata tu? Aha, spored? Ali bi mi ga pokazala?“

Tako so sedeli vsi trije do konca predstave.

„Kaj je že konec?“ je žalostno in začudeno vprašal Volodja, ko je padel zastor. „Siromaška ohcet je kratka.“

„Povejte mi no, ali spored še potrebujete?“

„Ne, lahko si ga obdržiš za spomin na naše prijetno znanstvo.“

Prižadevno je vprašal dalje: „Koliko ste pa plačali zanj?“

„Pet rubljev.“ (Bilo je to ob začetku denarne inflacije v Rusiji.)

„Prodal ga bom za naslednjo predstavo,“ si je mislil Volodja, vzel iz sosednje lože še en spored in hitel s to prodajno robo proti izhodu, kjer je počakal nove predstave.

Ko se je vrnil domov, je bil truden in lačen, toda srečen, zakaj namesto ponarejenega dragulja sta počivala v njegovem žepu dve pravi novčanici po pet rubljev.

*

Drugo jutro je Volodja dolgo taval po mestu. Svoj obratni kapital je držal v drobnih pesti in z večšim očesom pravega trgovca iskal najboljše priložnosti, da bi s pridom naložil svoj denar.

Ko je stal pred ogromno zrcalno šipo neke kavarne, se je domislil.

Z geslom: Naj se zgodi karkoli, videti jo moram, je s povzdignjeno glavo stopil v lokal.

„Kaj pa želiš, mali?“ ga je vprašala natakarija. „Povejte mi, prosim, ali ni sedela tu neka dama v sivem kožuhi in z zlato torbico?“

„Ne.“

„Aha, tako, tako, bom moral pa počakati,“ je dejal in sedel za mizo.

„Glavno je,“ je premišljeval, „da sem v lokalu! Naj me le poskusijo ven vreči! Tako bom tulil...“

Iz svojega kota si je z drobnimi, črnimi očmi ogledal vso kavarno.

Dve mizi pred njim je sedel star gospod, ki je bil pravkar odložil časopis in je zdaj pil kavo.

Volodja je stopil k njemu in zašepetal: „Gospod, koliko pa stane časopis?“

„Pet rubljev.“

„Odstopite mi ga za dva rublja. Saj ste ga že prečitali!“

„Kaj pa hočeš z njim?“

„Prodal ga bom, zaslužil bi rad.“

„Oho, ti si pa poslovni človek. Na še tri rublje! Ali hočeš kos pogače?“

„Nisem berač!“ je oholo odgovoril Volodja. „Samo nekaj si hočem prislužiti za božič, kupil si bom božično drevesce — drugega nič. Ni glavno zabela, ampak življenje.“

Pol ure pozneje je imel že pet časopisov. Bili so sicer malo zmečkani, vendar še porabni.

Dame v sivem kožuhi in z zlato torbico ni bilo. Prav zdi se mi in mislim, da se ne motim, da je živel samo v dečkovi domišljiji.

Z velikim naporom je izerkoval, ne da bi sploh kaj razumel, napis razburljivega uvodnika: Novi položaj Lloydja Georgesa. Nato je poskočil, kakor da ga je pičil gad, in zdirjal po ulici, kričeč:

„Zadnje vesti! Novi položaj Lloydja Georgesa! Za pet rubljev. Novi položaj samo pet rubljev!“

Ko je bil tako verižniško spravil v denar več izvodov tega dnevnika, se je pojavil na ulicah z majhno škatlo slaščic v roki. Čepica mu je bila spet zlezla prav na nos...

V parku na klopi je sedel gospod in kadil debelo cigaro.

„Gospod!“ je deček pristopil k njemu. „Ali vas smem nekaj vprašati?“

„Kar zini! Kaj pa je?“

„Če ima pol funta slaščic sedem in dvajset kosov in stane pet in petdeset rubljev, po čem je posamezna slaščica?“

„To ni tako lahko izračunati. Ampak približno dva rublja. Zakaj pa hočeš to vedeti?“

„Če prodajam torej kos po pet rubljev, je to ugodno, kajne? Morda jih vzamete kar vi nekaj?“

„Zakaj pa ne, toda ti jih moraš sam pojesti!“

„Ne, nisem berač! Jaz samo kupčujem z njimi. No, kupite jih nekaj! Saj jih lahko podarite kakšnemu znanemu dečku.“

„No, pa naj bo! Daj vso škatlo sem!“

*

Volodjova mati, ki je nekje šivala perilo, se je tistikrat pozno zvečer vsa trudna vrnila domov....

Na mizi, ob kateri je spal Volodja, naslanjajoč svojo kuštravo glavo v drobne roke, je stalo majhno božično drevesce, okrašeno z nekaterimi jabolki, dvema svečkama in tremi, štirimi zvezdicami.

Pod drevesom pa so bila darila. Da bi pa ne bilo nesporazumljenja, komu je namenjeno to in ono, je ležal ob škatlici pisanih svinčnikov listek: ZA VOLODJO.

Pod dvojico toplih rokavic pa listek: ZA MAMICO.

Prebrisani deček je trdno spal. Bog sam vedi, v katerih svetlih krajih je plaval tedaj njegov podjetni duh...

Prev. P. K.

— Gradnja nove šole gre hitro od rok in bo šola letos tudi že pokrita. — Občina in stranka dobro skrbita za reveže in jim pomagata s podporami in darili. — H koncu vsem bralcem vesele praznike!

Loibach — Libuče. V zadnjem tednu cerkvenega leta so zvonovi pozvali Špenglovemu očetu s Ponikve. Konj jih je bil udaril, da so padli v nezavest, iz katere se niso več zbudili. 23. m. m. smo stali ob njihovem grobu, č. g. Jandl so se od ranjkega poslovili s toplimi besedami. Večni jim mir! — Cesto skozi Gornje Libuče so popravljali in v igredi bodo menda uredili tudi razpadajočo libuško cesto do Blek.

Reinitz — Ribnica. V noči na 11. t. m. je umrl 85letni Petrovčev oče na Gori. Mirno in vdano je po dovršeni življenjski dolžnosti odšel na oni svet. Na zadnji poti ga je spremljala velika množica ljudstva, pogrebne molitve pa je opravil č. g. svetnik Malgaj. Spomnil se je rajnega v toplih poslovnih besedah in njegovo značajnost priporočal v posnemanje. Rajni je bil hkrati prava slovenska grča, čislal je slovensko čtivo ter svoja sinova vzgojil v prava narodna korenjaka. Njegov mlajši, Tevžej, je ugleden mlinar in hkrati predsednik hodiške „Zvezde“. Naj Petrovčevemu očetu sveti večna luč, zaostalom izrekamo naše toplo sočutje!

† **Jožef Pavl, pd. Rutar v Dolinčicah.** Predzadnjo nedeljo se je vil od ponosnega Rutarjevega doma v Dolinčicah dolg sprevod na pokopališče v Rožek. Nepreračunljiva Previdnost je bila segla po mladem, podjetnem gospodarju lepega posestva pri Rutarju. Nenadno je zbolel na pljučnici, zdravniška pomoč je odpovedala, tik pred smrtjo je še sprejel zakrament sv. zakona, domačiji s tem zagotovil mladega gospodarja in spravljen z Bogom umrl. Poleg ogromne množice moštva od blizu in daleč ga je na zadnji poti spremljala šentjakobska požarna bramba, katere ud je rajni bil, domači pevci so mu zapeli poslovinne žalostinke. Mehko in pristrčno je na grobu govoril o rajnem njegov dušni pastir ter ob asistenci preč. g. dekana Schenka molil za njegov dušni pokoj. Tegobna žalost je legla nad zbrano slovensko družino, saj je rajni slovel vsled svoje značajnosti in bil vsikdar požrtvovalen narodnjak. Uspešno in vztrajno je nadaljeval tradicijo slovečega Rutarjevega doma, bil podpornik slovenskih organizacij in čislal zastopnik narodnih interesov. Naj mehko počiva v domači zemlji, zaostalom naše iskreno sočutje!

To in ono. Beljaška trgovca Woger & Srebre sta bila kaznovana vsled nedopustnega povišanja cen za manufakturno blago na 1000 mark globe. — Minulo soboto in nedeljo je pobirala Hitlerjeva mladina darila za zimsko akcijo. — Dosedanji celovski Kardinalplatz je bil prekrščen v Stuttgarter Platz. — Avstrijska kino-podjetja so zvišala vstopnino in odpravila zastonske vstopnice. — Posestnikom zlatih vojaških odlikovanj se v decembru izplača enkratna nagrada 40.— in onim srebrnih 1. razreda 20.— mark. — Celovski nadžupan dr. Franz je imenoval sporazumno z nar. soc. stranko 24 mestnih očetov. — Na Dravskem mostu pri Velikovcu je predzadnjo soboto nenadno zgorel nek tovorni avto. — 100 dunajskih ulic je bilo prekrščenih. — Tudi letos bodo na božičnih drevesih Nemcev gorele modre svečke, ki naj spominjajo na nemške rojake izven rajha. — 37-letnemu delavcu Jožefu Plavcu iz Domačal je mlinsko kolo tako nevarno zviló nogo, da so jo morali v bolnici odrezati. — Beljaško drž. obrtno šolo bodo preosnovali v vzorno vzgajališče nemških rokodelcev. — V celovškem mizarskem podjetju Lerchbaumer zaposleni 21letni Matija Zuhart se je pri vožnji hlodov smrtno ponesrečil, dva druga delavca pa se nevarno poškodovala.

Naša prosveta

Fantje in dekleta!

V torek dne 27. decembra se vrši v dvorani Mohorjeve hiše v Celovcu, Viktringerring 26, priltljije, letošnji voditeljski tečaj S. P. Z. Na sporedu so važna predavanja, ki naj dajejo tečaju značaj slovenske visoke šole. Začetek je točno ob 9. uri dopoldne.

Pismo dekleta iz tujine.

Dunaj, 18. decembra 1938.

Božični prazniki, polni krasote v svoji zimski naravi, polni spominov na stare šege in navade naših dedov in pradedov se bližajo. Vse se pripravlja notranje in zunanje na skrivnostni čar svetega večera. A za nas slovenska dekleta v tujini, na Dunaju, v stari Nemčiji, na Holandskem, na Angleškem itd., so božični prazniki le žalost in hrepenenje po naših dragih v domovini, po lepoti domače božične noči, kakor nam je še v živem

in sladkem spominu. Vsaka od nas bo ta večer pač sedela sama zase, zatopljena v presrečne čase nekdanjih svetih večerov, ki jih je obhajala pod domačo streho med svojimi stariši, bratni in sestrami. Najbrž božičnega drevesca tedaj ni bilo, bila je samo priprosta večerja, a stariši so nam oznanili sveti večer, nam povedali, da nas imajo tudi radi, kakor nas ima Zveličar rad, četudi nam na morejo podariti božičnih darov. In navrh smo pomolili rožni venec, „katerega si Devica v betlehemiški štalci rodila“. Naša mlada in neizkušena srca so bila morda žalostna in potrta, misleča, da je le tam prava božična sreča, kjer je božično drevesce in bogato z darovi obložena miza. Sedaj v tujini vidimo, da ni tako. Imamo sicer božične darove, a kljub temu smo žalostne. Drage sestre v domovini, morda ste tudi ve tega mnenja, ker ne razumete, kakšen zaklad je očetova hiša; domač človek, domača fara. Verjemite, draga dekleta v domovini, da je prava sreča le tam, kjer kraljuje družinska ljubezen, požrtvovalna in odkritosrčna. Vsaka od nas bi rada dala svoj božični dar, samo da bi spet doživela domač božični večer. Tujina s svojo razkošnostjo je sicer lepa in vabljiva, a mrzla in hladna. Na sveti večer nič ni one toplote in pristrčnosti, kakor je doma, vsaka se čuti osamljena in zapuščena. Marsikateri bo morda rekel: Prav se vam godi, čemu ste šle v tujino, čemu ste si zidale zlate gradove v oblake, čemu vas je premamilo mestno življenje! Mogoče je bilo tu pa tam tako. A sedaj ljubimo in cenimo domovino gotovo bolj kot vi, ki jo uživate. Kako rada bi marsikatera obhajala sveti večer v kmet-skem domu, v priprosti delavčevi hišici, kjer je njen dom. Toda koliko je vzrokov, da to ni več mogoče. Ni bil vedno napuh deklet, tudi ne samo skrb za kruh, ki ga očetova uboga hišica ni več mogla dati. Ne samo boj za kruh, tudi drugi vzroki so gnali mnogo od nas v mrzlo, brezsrčno tujino. Zato ne sodite nas, drage sestre v domovini, krivično, dovolj že trpimo, ker smo v tujini. Vaša dekleta nikdar ne bodo pozabila domovine, nikdar zatrla v sebi tega, kar jim je učila rodna slovenska mati. Ko boste šli na sveti večer z lučicami k polnočnici in vas bodo na potu spremljali zvonovi domače fare, spomnite se pri jaslicah tudi nas! V duhu bomo stopile tudi me k domačim jaslicam z iskreno prošnjo: Domovina, zavedaj se svoje sreče, četudi tihe in skromne, zahvali se zanj pri jaslicah, ne pozabi tudi nas in ne izbriši nas iz spomina! Ko pride dan, da se ti bomo mogle bližati, sprejmi nas nazaj v svoje toplo domače naročje!

Gospodarski vestnik

Silo-akcija 1939. Z ozirom na izredno število prijav za podporo pri gradnji silo-naprav odreja deželna kmečka zveza v Gradcu, da je treba prošnje za leto 1939 vložiti vsaj do konca tekečega leta. V novem letu bodo prispevki države za 50% nižji kakor letos.

Kje bo treba zastaviti? Drž. tajnik Backe je v mestu Goslar govoril o kmetijskih panogah, katerim bo iz vidika narodne prehrane treba posvetiti posebno pažnjo. Navajal je, da bo treba proizvodnjo žita zvišati, pospešiti intenzivno pridelovanje okopavin v svrhu podviga svinjereje, izdatno zvišati pridelovanje vmesnih sadežev in intenzivirati travništvo in pašništvo. Končno se bo treba posvetiti gojitvi oljnatih in tkaninskih rastlin. Gospodarstvenik je še dodal, da bo država tudi v bodoče storila vse, kar bo mogoče, v podvigo kmetijskega gospodarstva, zato pa pričakuje od kmetov primeren odziv.

Umetni gnoj in sadje. V sadjarstvu smo navadno skopi z gnojenjem. Kaj šele, da bi si nabavili za sadno drevje umetnega gnoja. Izkušnja pa uči, da je dodatek Tomaževke moke, ki vsebuje petino fosforja, tri petine apna in kalijevo sol, izredno učinkovita. Pod vejevjem dvigamo z lopato travno rušo, trosimo spodenj umetno gnojilo in rušo denemo na prejšnje mesto. Zemljo okrog debelske korenine istotako razkopljemo in pognojimo. Namesto Tomaževke moke lahko tudi vzamemo apneni fosfat.

Tržne cene. Domača koruza za krmljenje se prodaja po 20 mark za meterski stot franko od-dajna postaja. — Živinske cene celovškega trga: voli 57—67, krave 60—75, krave za klanje 40 do 67, prašiči 1.15—1.30, plemenski 1.00—1.30 za kg žive teže. — Za krajevni tržni promet so za krompir pri dostavi v stanovanje določene sledeče najvišje cene: beli, rdeči in modri krompir 8, rumeni 9, Juliperle 10, Kipfler 12 penigov za kg. — Rž in pšenica sta se s 1. decembrom podražila za 20 penigov na 100 kg.

Zanimivosti

Čudna krava. V Celovcu je bil cirkus, ki si ga je ogledal tudi mali Jožek. Pa je pripovedoval očetu ves navdušen: „Krave sem videl, ki so imele rogove v gobcu, travo pa so pulile z repom in strašno velika ušesa so imele.“ — Mislil je mali Joško namreč na slona.

200 let bom živel, tako trdi angleški zdravnik dr. Berger. Pa je mož tudi pravcati čudak. Nosi se po svoje. Vedno je lahko in zračno oblečen. Nikamor se mu ne mudi. Je samo orehe, mleko, sadje in kruh. Prav tako vzgaja svojega sina in trdi, da je vsa umetnost dolgega življenja v tem, da se človek počasi razvija. Narava sama je za to, da se človek v normalnih prilikah razvija do svojega 50. in celo 60. leta, nakar je najmanj še enkrat toliko časa za staranje. Živi počasi! se glasi njegov nauk, nikamor se ti naj ne mudi in živi naravno!

Kovačija s stanovanjem se da s 1. januarjem v najem. Naslov: Gregor Sgiarovello, p. d. Drzove, St. Lamprecht, p. Rósegg. 61

Mizarski pomočnik išče delo v strojnem mizarstvu. Star 30 let in dobro izvežban v različnih mizarskih delih. Naslov v upravi lista. 62

Dr. Lj. St. KOSIER:

Grossdeutschland und Jugoslawien

politika, gospodarstvo, kultura, preteklost, sedanjost, bodočnost. II. izdaja!

V enem mesecu prodanih 4633 izvodov!

Sodba tiska: „Knjiga, ki se mora čitati.“

Knjiga prinaša najvažnejše s tega področja. Aktualna in pomembna knjiga, ki črpa iz nemških in jugoslovanskih virov. Posebno obširno je obdelan problem **nemštva v Jugoslaviji in jugoslovenstva v Veliki Nemčiji**.

Okusna tehnična izdelava, 355 strani velike oblike, v platno vezana z ilustr. ovojem ter kartonom. Prodajna cena za Veliko Nemčijo RM 14.—. Jugoslovani naročajo knjigo pri: Ekonomska Biblioteka, Zagreb 6, poštni predal 5.

Odrezati

Bestellschein.

An die
**Manzsche
Verlagsbuchhandlung
J. Klinkhard & Co.**
60 **WIEN I.**

Hiedurch bestelle ich aus dem Mitteleuropäischen Verlag:

... Exemplare „Großdeutschland und Jugoslawien“ von Dr. Lj. St. Kosier, Berlin-Beograd 1939, zum Subskriptionspreise von RM 14.— pro Exemplar, in Ganzleinenband, mit ill. Umschlag und Schutzkarton.

Ort—Datum:

Name—Firma:

Volle Adresse: